

Nasty Marian Vlădoiu

◆

THINK TANK
of
JUSTICE AND LAW

Cumpara de pe www.ujmag.r

NASTY MARIAN VLĂDOIU

THINK TANK
of
JUSTICE AND LAW

Cumpara de pe www.ujmag.ro

Universul Juridic
Bucureşti
-2014-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2014, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
S.C. Universul Juridic S.R.L.
Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
S.C. Universul Juridic S.R.L.

NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE SEMNĂTURA ŞI ŞTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VLĂDOIU, NASTY MARIAN
Think tank of justice and law / Nasty Marian Vlădoiu. – Bucureşti : Universul Juridic, 2014
Bibliogr.
ISBN 978-606-673-473-8

343

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL DISTRIBUȚIE: telefon: **021.314.93.15;**
tel./fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Cumpara de pe www.ijmag.ro

Abrevieri

alin.	alineat
apud	citat după
art.	articol
c.	contra
C. civ.	Codul civil
C. pen.	Codul penal
C. pr. pen.	Codul de procedură penală
Convenție	Convenția Europeană a Drepturilor Omului
Dreptul	Revista „Dreptul”
ed.	ediția
Ed.	Editura
ibidem	în acelaşi loc
ICCJ	Înalta Curte de Casație şi Justiție
lit.	litera
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
n.a.	nota autorului
nr.	numărul
op. cit.	opera citată
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
p.	pagina
pct.	punct
pp.	paginile
s.n.	sublinierea noastră
ş.a.	şi alții (altele)
urm.	următoarele
vs.	*versus*, „contra”
vol.	volum

Cumpara de pe www.ujmag.ro

DECRIPTAREA DREPTULUI CA ȘTIINȚĂ EXACTĂ NORMATIVISTĂ CU AJUTORUL FRACTALILOR

dr. NASTY MARIAN VLĂDOIU
Conf. univ. dr. – Facultatea de Drept, Universitatea „Transilvania”, Braşov

Abstract

In order to be studied as a science, Law had to transit an intense process of specialization and consecration of values, values becoming thereby its object of study and specific research.

Throughout time, Law has been studied from various perspectives, because of its variable geometry, being considered in continuous transformation, with a social dynamics in ascension.

Most specialists agree that Law is a complex phenomenon, with a synergistic, well-defined structure, which cannot be summarized in the exegesis of some legal norms or normative texts and precedents. Therefore we ask ourselves whether the Theory of Fractals can argue the law's character of being an exact science and implicitly natural on the one hand and, on the other hand, its nature of normative science.

Keywords: fractals; exact science; normative science; legal norm; fractals theory; autosimilarity; recursively character

§1. Introducere

Încă de la începutul secolului XX, un mare jurist, Rudolf Stammler, aprecia că ştiința dreptului ar avea o structură bazată pe două ramuri principale, şi anume: una tehnică, destinată a studia sensul şi cuprinsul legilor în alcătuirea lor sistematică, şi o ramură teoretică, ramură

Cumpărat de pe www.ujmag.ro

ce trebuie să constate dacă dreptul este mijlocul just pentru scopuri juste („acordul legilor cu idealul social”)[1].

S-a afirmat că, în mod natural, ştiinţa dreptului aparţine sistemului ştiinţelor sociale, fapt demonstrat de obiectul dreptului şi de o îndelungată şi neschimbată percepţie tradiţională.

Este bine cunoscut că, în tabloul ştiinţelor sociale, dreptul ocupă un loc deosebit de important şi aparte, fiind determinat atât de scopul propriu, cât şi de cel interdisciplinar care se află în strânsă legătură cu acesta şi care ajută la configurarea dimensiunii şi structurii dreptului ca ştiinţă.

„Ca ştiinţă cu statut şi poziţie specifice, ştiinţa dreptului analizează un anumit domeniu al relaţiilor şi al structurilor sociale – domeniul participării oamenilor la circuitul juridic, ca purtători de drepturi şi obligaţii juridice, cu toate consecinţele ce decurg de aici”[2].

De-a lungul timpului, dreptul a fost studiat din varii perspective, astfel, putem concluziona că dreptul reprezintă un fenomen complex, cu o geometrie variabilă, aflat într-o continuă metamorfoză şi cu o dinamică socială în ascensiune.

§2. Dreptul ca ştiinţă socială

Pentru ca dreptul să fie studiat ca ştiinţă a trebuit să tranziteze un intens proces de specializare şi consacrare a unor valori, devenite astfel obiect propriu de studiu şi cercetare specifică.

La întrebarea dacă dreptul este o ştiinţă socială, răspunsul este afirmativ şi se bazează pe teoria tradiţională şi pe faptul că analiza obiectului acestuia a fost făcută din perspectiva epistemologică a legăturilor şi raporturilor dreptului cu alte ştiinţe sociale, care ajutau la demonstraţia încadrării sale ca ştiinţă socială.

Cu toate acestea, putem formula cel puţin două întrebări legitime, care au la bază cele mai importante teorii lansate de-a lungul

[1] N. Popa, *Teoria generală a dreptului*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2008, p. 4.
[2] *Ibidem*, p. 3.

Cumpărat de pe www.ujmag.ro

timpului în legătură cu ştiinţa dreptului, şi anume: dacă dreptul este şi o ştiinţă exactă şi poate fi demonstrat din perspectiva gnoseologică a raporturilor şi legăturilor cu ştiinţele exacte, cum ar fi, de exemplu, matematica, în pofida teoriei dreptului natural. Cealaltă întrebare: dacă dreptul este exclusiv o ştiinţă normativă, avându-se în vedere scopul declarat al Doctrinei pure a dreptului, „să salveze o cunoaştere axată pe drept şi să elimine din această cunoaştere tot ceea ce nu aparţine domeniului determinat cu exactitate ca fiind dreptul”[1], şi totodată una dintre ideile cele mai importante ale filozofiei juridice a lui Kant, care înlocuieşte paradigma naturalistă a controlului indivizilor prin forţă, cu cea normativă, a definirii persoanelor prin drepturi şi obligaţii[2].

Relevantă pentru încercarea de a răspunde la aceste întrebări este şi afirmaţia marelui profesor de drept penal, Vintilă Dongoroz, potrivit căreia el se situează pe „linia de pură juridicitate a lui Kelsen”, reprezentând „acel” „înapoi la Kant” din teoria cunoaşterii, pe care filozofia germană l-a consemnat în Şcoala de la Marburg[3].

Nu putem considera că cercetarea fenomenului juridic este suficientă la nivelul cunoaşterii formelor consecutive de drept(analiză istorică) şi nici la nivelul cunoaşterii dreptului pozitiv, a dreptului activ, în vigoare, într-un anumit timp şi spaţiu[4].

De obicei, *Teoria generală a dreptului* este considerată disciplina de referinţă pentru studiul ştiinţei dreptului şi a încercat în permanenţă să ofere soluţii cât mai exacte, satisfăcătoare atât problemelor conceptuale, cât şi aplicării ulterioare a acestora în practică.

Dacă a reuşit sau nu în totalitate şi dacă a avut o abordare exhaustivă, vom aprecia împreună în prezentul studiu.

---

1 T. Avrigeanu, *O teorie pură a dreptului penal? Thomas Hobbes, Hans Kelsen şi Vintilă Dongoroz*, în Revista „Studii de Drept Românesc”, 2008, *apud* H. Kelsen, *Doctrina pură a dreptului*, p. 13.

2 T. Avrigeanu, *op. cit.*, *apud* G. Jakobs, *Staatliche Strafe: Bedeutung und Zweck*, Opladen, 2004, p. 15.

3 T. Avrigeanu, *op. cit.*, *apud* P. Pandrea, *Criminologia dialectică*, p. 53.

4 N. Popa, *Teoria dreptului în sistemul ştiinţelor juridice*, în Analele Universităţii Bucureşti, Drept, 1991.

Cumpărat de pe www.unap.ro

Oricum, procesul de cercetare a fenomenului juridic se poate traduce într-o simplă frază: *Cercetarea de astăzi este viitorul de mâine!*

În acest moment, una dintre dilemele care neliniştesc o mare parte a specialiştilor în *Teoria generală a dreptului* constă în aceea de a şti dacă ştiința dreptului ar trebui să se oprească la studiul normei juridice, al jurisprudenței, al raporturilor juridice, al izvoarelor juridice, al contractelor etc., fără a supune unui intens proces explicativ contextul social-cultural în care apar şi îşi duc viața, normele şi instituțiile juridice şi care colaborează în acest proces cu toate ştiințele sociale, cum ar fi economia politică, sociologia, istoria etc.[1].

La această dilemă încearcă să răspundă sistemul ştiinței dreptului, care, conform unor opinii[2], este constituit din: Teoria generală a dreptului, Ştiințele juridice de ramură, Ştiințele juridice istorice şi ştiințele ajutătoare (participative).

Mare parte a specialiştilor sunt de părere că dreptul este un fenomen complex cu o structură sinergică, bine definită şi în continuă metamorfoză, care nu poate fi rezumat la o exegeză a unor norme juridice sau texte normative ori jurisprudențiale. Astfel, dreptul, atât prin valoarea intrinsecă, cât şi prin cea a raporturilor şi legăturilor cu alte ştiințe sociale, cunoscute la un anumit moment dat, reprezintă un complex de ştiințe interdependente.

§3. Dreptul ca ştiință exactă normativistă

Este interesant ca, față de cele de mai sus, să analizăm în context şi în contrapondere una dintre afirmațiile teoriei marelui jurist Hans Kelsen, conform căreia întregul drept este redus doar la norma juridică, pe care o consideră unic obiect de studiu al ştiinței dreptului şi modalitate de autointerpretare subiectivă cu sens juridic.

Kelsen arăta că validitatea este cea pe care se configurează conceptul normativismului, în sensul că orice normă juridică este

[1] N. Popa, *op. cit.*, p. 3.
[2] *Ibidem*, p. 4.

Cumpără de pe www.cimec.ro

validă datorită unei siguranțe sistemice bazate pe conformitatea cu norma juridică superioară.

Autorul *Teoriei pure a dreptului* susținea că validitatea normei juridice nu depinde nici de eficacitatea sa şi nici de actul volitiv care i-a dat naştere, ci este legată doar de ansamblul edificiului juridic existent într-o anume perioadă de timp, într-un anumit spațiu.

Marele autor afirma că dreptul se întemeiază şi se dezvoltă ca un sistem logic, perfect deductibil, prin el însuşi.

Totuşi, considerăm că atunci când Kelsen produce susțineri prin care să demonstreze înființarea şi sancționarea normei supreme, pe care o consideră normă de bază, nu este pe deplin convingător. Norma supremă trebuie să fie o normă ce presupune o finalitate, ea trebuie să fie presupusă, şi nu căutată, şi nu poate să se raporteze sau să se bazeze pe o altă normă şi mai înaltă, care ar da competență autorității generatoare de normă supremă.

Suntem de părere că norma supremă poate fi însă generată cu ajutorul teoriei fractalilor, având la îndemână tehnologii în domeniul IT din ce în ce mai performante, astfel legitățile despre om să fie create în urma unui rezultat primar, care să ne devoaleze tot ceea ce ar trebui să fie în legătură şi pentru om, nu numai ceea ce este.

În anul 1937, Tudor Vianu, fondatorul şcolii de stilistică a Facultății de Litere din Bucureşti, afirma: „A începe cercetarea ştiințifică a unui anumit obiect, statuând principiile metodice, înseamnă a încheia o convenție cu propria ta inteligență, asemănătoare aceleia pe care statele moderne şi-au dat-o prin pactele lor fundamentale”[1].

Dacă Hans Kelsen, „încheind o convenție cu propria sa inteligență”, a obținut printr-o metodă bine conturată, sau nu, rezultatul teoriei sale, suntem de părere că ceea ce contează în urma unui proces judicios al gândirii ştiințifice este însăşi obținerea rezultatului.

Desigur, metodologia este foarte importantă din perspectiva obiectului cercetării ştiințifice a dreptului, iar metoda apare ca un mijloc eficient al gândirii ştiințifice, mai ales în contextul actual, în care

[1] T. Vianu, *Metodă şi obiect. Opere*, vol. IX, ediție de G. Ionescu şi G. Gană, Ed. Minerva, Bucureşti, 1980, p. 192.

Cumpărat de pe www.ijmag.ro

ştiinţele de graniţă, cercetările şi studiile la confluenţă au devenit o necesitate pentru specialişti.

Foarte importante sunt însă şi treptele metodologice din perspectiva raporturilor complexe ce se pot stabili între acestea, plecându-se de la singular la multiplu, de la particular la general, de la idee la un întreg proces, de la parte la întreg.

Nu putem să nu relevăm o similitudine izbitoare între teoria lui Hans Kelsen privitoare la norma juridică ca obiect unic de studiu al ştiinţei dreptului şi o parte a studiului nostru, ce are ca finalitate demonstrarea dreptului ca ştiinţă exactă normativistă, cu ajutorul teoriei fractalilor.

Este evident că Hans Kelsen nu putea avea ca metodă de cercetare ştiinţifică, ci poate doar ca viziune, teoria fractalilor, dată fiind apariţia geometriei fractalilor, ca parte a matematicii, în special, şi a ştiinţelor exacte, în general, abia în anul 1975, când a fost lansată de părintele acesteia, marele matematician, Benoît Mandelbrot, *Sterling Professor* la Universitatea Yale.

De regulă, ştiinţele naturale sunt considerate a fi ştiinţe exacte, deoarece pot fi cuantificate facil, prin metode uzuale proprii fizicii, astronomiei, matematicii, chimiei, biologiei etc., în timp ce ştiinţele sociale sunt considerate a fi incomensurabile.

Chintesenţa studiului nostru ştiinţific se bazează pe afirmaţia că dreptul este şi o ştiinţă exactă normativistă, afirmaţie ce poate fi susţinută prin metoda aplicării şi comparării caracterelor şi funcţiilor fractalilor în raport cu cele ale dreptului.

De fapt, Kelsen, deşi neagă rădăcinile naturale ale ştiinţei dreptului, el înţelege societatea ca o convieţuire firească şi naturală a oamenilor, plasând singura diferenţă dintre procesul natural şi cel psihic uman, ca diferenţă internă, în cadrul naturii. Bazându-se pe această diferenţă dintre procesul natural şi cel psihic uman, în cadrul naturii, el apreciază, ca obiect exclusiv de studiu al ştiinţei dreptului, normele juridice. În viziunea lui Kelsen, acestea sunt adevărate scheme de interpretare juridică a realităţii, prin legătura normativă realizată între constrângere şi comportament uman.

Cumpărat de pe www.umag.ro